

Baltijas Semkopis.

Apstiprinājums:

4. gads

Jelgava, 29. marta.

Ar Beesitumu: par gadu 3 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 k.
Bez Beesituma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 k.
Par pēfsubstanciju ar pasūti uz katru esemplāri, veen
alga waj ar jeb Beesituma, jomatjā 60 kap. par g.
un 35 kap. par 1/2 g. Sludinājums peenem wiisās
apstiprināms weetas pret 8 kap. par shtu rindinu.

N° 13.

Lihdi ar Baltijas Semkopi il nedetas ijuahl Peeli un ar stahstrem un derigu laika-kawekli;

1878.

maksa 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

Kahpitajs: Waj ahbolinsch jasehj apafsch ezeshahm waj uj noezejuma? Waj ari stipra mahlu seme ahbolinu der gipset? Kas mahzija unhsu mafinos, pirms brijwibas saulite atspihdeja? Politikas pahrsfats. Dashedas sinas: no eefsch-semehm; wisjannatas sinas. Albildes. Trufas misjeens. Sadshwe un sinat-niba: Taitas waldbnektu pahrs. Hans Eidenthals. Sludinajumi.

Saimneezibas nodata.

Waj ahbolinsch jasehj apafsch ezeshahm waj uj noezejuma?*)

R. Thomson's noscheblo, la Wittcher t. naw warejis atnahkt, un la tadeht kapulzei eet wehja warbuht daschs labs padoms, to wisch buhtu pahneedsis, un tad us paschu leetu pahreedams saka ta.

Par to jautajumu: „la ahbolinu labaki isseht, waj wisai agri jeb wehlaki pawafari, un waj peeteel, kad to semes- jeb wasaras-seh-jai pa wirsu issehj?“ jau daudstahrt ir kuwis spreesis un runa. Kas te pat no mahziteem wisgreem un sinatniskahm eestahdehm ginats un atrasis, buhtu tas:

Ahbolinu weenu paschu seht, ka tas agraki mehdia notikt, ir ne wehlejam nedj ari pareisi un tapeh; tagad jau ari ahbolinu wis-wairaf sehj us tahdas jau sehtas labibas. Jarewehro te til ir, ka ahbolinsch gan irdenu, bet ne wisai sehagamu semi mihle. Kad seme ir wakiga, sehagana, tad ir labaki to seht us seemas sehjumeem un ihpasehi til lihdi la sals lauku atstahjis. Ziti saka, ka labi esot ahbolinu wehl agraki isseht un ihpasehi kamehr wehl sneegs us lauskeem. Rahds semkopis sehjis us 1 pehdu beesa sneega un tam bijis wisai brangs ahbolinsch. Uj lauteem, kur ahbolinu sehj, noteel ka wehlaki semei garoja rodahs, tura, kad ahbolinsch sehts, ir jaezejama. Bet nu atkal tas ir eewehrojams, ka ahbolina sehklas beesu semas kahrtu nepanes un la tahs distaki ne la 1 1/2 zeli nedrihst seme list; turpreti pee plahnas apfegichanas ar semi tas wisu labaki isdodahs. No tam atkal otram kahrtam wajaga atsiht, ka tihri bes ne tahdas apfegas ahbolina sehklas ari newar labi isdotees. Bet ar zil beesu semes kahrtu ahbolina sehklas nu gan ir apfedsamas, lai tahs jo labaki un pilnigaki dihgati? Schis jautajums bija, kas atkal modinaja us pehtichanu un ta tad zaur wajrakreisigu mehginaschanu, kas wairaf weetas weena un tani pascha reisje notika, ir gaudrihs weenadi resul-tati panahkti. No 100 issehiteem ahbolina sehklas graudineem dihgā, kad teem bija

4	zelas beesa semes kahrtu wirsu: ne weens pats graudinsch;
3	„ „ „ „ „ eefsch 13 deenahm tilai 27 graudini,
1 1/2	„ „ „ „ „ „ 9 „ jau 93 „
3/4	„ „ „ „ „ „ 6 „ „ 97 „

un wirssemes issehiti graudini 8 deenas tilai 7 gr. dihgā. Uj ta nu ir pilnigi redsams, ka ahbolina sehflu wisu labaki ir ne beesaki

*) Altridi us scho jautajumu bija usnehmtes J. Wittchera lgs, bet tad wisch sapulze newareja buht, kad schi usainajaja Thomsona lgu, B. lga weetu ispidit. Kuesch to ari labprahst darja. G. M.

la, 1/2 lihdi s. zetas ar semi apsegt un kas war notikt jeb ir isdarams zaur paweglu ezeshanu. un mihdroschidud uhdum in tawan schahstrem un wehl te ir japeemin, ka semes noruteschana, kad ahbolinsch ir sehts un apejets, ir wisai wajadsiga, jo tas dara labu neween pee dihgichanas, bet ari pee eefafroschahahs un pahchas augschanas.

Waj ari stipra mahlu seme ahbolinu der gipset?

G. Mathers. Par gipsu ir plasehu aprastu dewis Seetin-sona lgs „Balt Semk.“ 10. num. 1875. g. Scho aprastu 1878. gadā atjaunot es neturu par wajadsigu, jo kas reis drukats, tas aish-wirschgnai ir atrants un katram ir eefsehjams to lasit. Latw. rakstiba jau ta ka ta pa daudj to atgremojumu un es tos negribetu pawairot. Tadeht schim preekschetam peetiks piluigi, kad ihsumā pee-sihmejam: gipsis pastahw is fehra (jeb sehweles) flahbes un is kalka t. i. tihra gipsa 100 mahzinas ir 33 mahz. kalka un 46 m. fehra-flahbes, tas zits ir uhdens.

Sa nu grib sinat, waj gipsis ari mahla semei der, tad otram kahrtam jasin, kas ir mahla seme. So kaut gan dajehi semkopji, la p. p. Rosenbergs-Dipinskis (Der prakt. Uderbau, 1871, II., § 376) atsinusch, la gipsis pat us krihta- un kalka-semes bes setmes nepateel, tad tomehr ari schē ja-eewehro tas pamata-litums, ka lihdsigs lihdsi-gam nedshwa dabā ne tahdas pahwehreshanahs nepadara un tadeht buhs labi, kad ismeklesim, waj mahla seme ari tahdas no tahm da-tahm, kas gipsi.

To jautajumu: kas ir mahla seme? til ihfi newarehs isstai-drot. Latweeschu walodai la wisas zitās sinatnibas-nodafās, ta ari saimneeziba truhst daschu tehnisku nosaukumu, t. i. tahdu wahrdu, ar kureem skaidri un stingri aprobeschoti waretu apsihmet, kas sihme-jams. Tee wehl ja-atron un janodibina; bet jafargajahs no domu kuhtribas, kuras wehrgi wisi tee ir, kas bes it ne ka, tihri aif shtin-kuma sweschneem wahrdeem peeteel Latw. walodas asti un tad tahdu putnu laisch pasaulē, kas tad maldahs apkahrt, nepasihst, nesaprast, lihdi tautas nesamaitata walodas-schlihtiba to ismihzina. Otru kahrt atkal jafargajahs no pa daudj plasehem aprastijumeem, kas lasitaju ahtraki samulcina ne la gudru padara. Apluhstosim ihsumā, kahdi raibumi sehini sinā mahla-semes deht pastahw. Latw. semkopji deeni-schla dsihwe pasihst „stipru mahlu“, „apschu mahlu“, „balko mahlu“, „smilts mahlu“, „lipigo mahlu“ zc., bet tahdas ischklirschanas starp schihm daschadahm semes schkirahm wineem naw, la p. p. Wahzeem; schē ischklir „Lehm Boden“ no „Thon Boden“ un tas noteel pilnigi pareisi, jo abi naw wis weena un ta pate seme. „Thon“ ir tihrs mahls un ar scho wahrdu pilnigi peeteel, to paschu semi apsihmet, lo Wahzi ar Thon sihme. „Lehm“ turpretim ir tilai mahlaina seme t. i. tahda seme, kur warbuht pa pusei mahls, pa pusei atkal smilts, grants zc. flah. Ir ar scho wahrdu („mahlains“, „mahlaina“) pil-nigi peeteel Wahzu „Lehm“ weeta. Nemsim analisi palihga. „Mahls“ (Thon) pastahw is frama (Kiesel) un alona (Alaun) semes. Analise peerahda, ka tani ir 58 — 68 procentes (mahzinas no 100 mahzinahm) frama-semes un 32 — 42 proz. alona-semes. „Mahlaina seme“

wairaf ne kas naw, kà tikai šajautums no mahla (30—40 proz.) un smilts (ari grants 60—70 proz.) Kamehr mahlam sewiški tã ih-pafchiba, ka tas šawelkãhã, tãmehr mahla semei wehl ari ta ira, ka ta ir irdena un tapeh; ſchi preeſch ſtahdeem dauds iſdewigala, ne kã wina. Tee wahrbi „dſeltenais“, „baltais“ mahls zehluſchees no tam, kahda kraſſa mahlam waj mahlainai semei. Ar „apſchu mahlu“ apſihmẽ wiſwairaf tihru mahlu (Thon), tãdeht ka tanĩ ap-ſes wiſlabaki iſdobahã. — Lautſaimneeziabas ſinatniba ſtarp tahm diwi minetahm ſchirahm wehl nodibinajuſi daſchas blaſu-ſchkiras, it kã pee mahla ſchi waj ta seme wairaf atrodahã, p. p. mahlaina grants jeb grantains mahls mahlaina ſmilts jeb ſmiltains mahls zc. Latweeſcheem ir ari trihs eewehrojamas ſemkopiabas grahmata; re-ſefim, ko tahã darijuſchas, ſchi jautajuma iſſtaidroſchãnas deht.

I. „Paleijas Zahnis“ no G. S. Braſche, 1844. ſchi preeſch 34 gadeem rakſtita pirmã Latw. ſaimneeziabas grahmata ir eewehrojama jaukaſ un ſkaidras walodã, pareiſu mahziibu un lehti ſaprotamas formas deht. Wina wiſã ſchini ſinã wehl ſchodeen der par iſtu preeſchſihmi, bet daſchas mahziibas tur ir nowezejuſchas un neſaetahã wairã ar muſhu buhſchanahm un waijadſibahm. Bet zeen. rakſtitajs ir ſapratis Latw. walodu un garu, ſapratis ſaimneeziibu un ſapratis, ko wiſch rakſtijis; ari laſitajs to pilnigi war ſaprast. No mahla runadãms (lp. 41—45) wiſch, pilnigi pareiſi, peenem weenu ſchkiru (tã ſakot grunts mahlu), no kura wiſã zitas ſchkiras iſzehluſchahã. Tãdeht wiſch mahlu (Thon) iſſchkir riktigi no mah-lainã ſemes (Lehmboden), tik ka norobeſchoſchãna naw ſtingra. Bet naw japeemirſt, ka Braſche-tehwã pirmo ſaimneeziabas-grahmatu Latweeſcheem preeſch 34 gadeem rakſtijis. —

II. „Selta graudi“ no muſhu teizamã ſemkopja G. D. Lep-pewiſſcha, 1852. ir ſolis tahtaf un pelna atſiſchãnu kaut jo jau tanĩ laiã daſchu nodatu wareja jo wairaf ſinatniſki apſtrahdat; tad mehã ſemkopiã buhtu jo tahtaf uſ preeſchu un tagad rakſti par ſem-kopibu wairã nebuhtu kã konterbande jaewed lihſ ar politikas un ziteem rakſteem. Bet toreis bijahã no ſinatnibas, kad preeſch Latweeſcheem rakſtija. — Leppewiſſcha k. tãdeht ari par mahlu runa-dãms (lp. 129 un taht.) neiſſkaidro pee ſihmijas jeb analiſes ture-damees, het praktiſki t. i. tã, kã kãudis mehã runat. Wiſch iſſchkir „zeetu, ſihtu“ ſemi (Thon), „tam ¼ mahla un ¼ ſmilſchu“, no „ſtingras ſemes“ (Lehmboden), kam wairaf ne kã uſ puſi mahls“. Semi, kam ¾ mahla, wiſch noſauz par „irdenu ſemi“. ſinatniſki tas naw, bet ſiſtema tẽ netruht.

III. „Baltijas ſemkopijs un wina amats“ no H. Blum-berga, 1871. ſchis tulkojumã jeb iſtati: drupatu ſakrawajums iſ Wahzijas teizamã Breithauptã grahmata ir wiſwairaf zaur to eewehrojãms, ka tas ar bihbeles wahrdeem ſahlahã, ir ſamaiſits un pabeigts, tã ka zeen. Braſche-tehwã ſawã „Paleijas Zahni“, kur pee tam wehl mahzitajs ir tas, kas ar Paleijas Zahni ſarunajahã, ne

ehnotees newar ar Blumberga ſgu, kas ſemkopiim beſ bihbeles per-ſchahm nekauj ne art, ne lopus kopt, nedã putru ſtreht. Leekahã, ka Blumberga ſgs Latweeſcheem ir gribejis jokus paſneegt, kad p. p. to teikumu lp. 191 laſã: „Knoſku (sic!) un ſakau augti un loti teet pagrabã par ſemu glabati, ziti eetaiſiti un ziti atkal ſchahweti, un ſemas kaſpoſti un wehl ziti ja-atſtahj par ſemu dahſã“ (laikam preeſch ſakeem). ſchahweti kartupeki („knoſku augti“) un „eetaiſiti“ burkani, ar lokeem garneereti un pee tam kaſpoſti par ſemu dahſã — bravo! — Bet, zeen. ſapulze, kad Zuhs jau ſcheit tik gahrãdi ſmei-jatees, ko Zuhs tad gan nedariſeet dſirdebama, kã Blumberga ſgs iſſkaidro, kas ir mahls! Wiſch rakſta (lp. 17 un taht.): „Kad kahdã laukã ir par puſi, jeb wehl wairaf mahls, tad ta ir mahlu-ſeme.“ (Thon, mahls). Peeſihmejis, ka „mahlu-ſemi“ ari zaur de-ſinaſchãnu warot pahrlabot, wiſch tahtaf iſſkaidro kas ir mah-laina ſeme (Lehmboden) ſchahdã wiſhẽ: „Tahdu ſemi, kura eekch 100 dakahm ſemes, 40—50 dakã mahls un beſ daſchahm zitahm ſemes dakahm 30—40 dakã ſmilts, ſauz par mahluſemi.“ Kã redſams, B. k. no „mahluſemes“ ne uſ kahdu wiſhi neteet wakam.

Zeen. ſapulze nekãunofees, ka es tik ilgi pee ſchi jautajuma eſmu palizis. Kã eefahzejeem mums jaet ſolis pa ſoli. Nu mehginãſim uſ to jautajumu atbildet, waj ari ſtiprã mahla ſemẽ t. i. mahla der ahbolinu gipſet? Mehã redſejahm, ka gipſam ir pa wiſam zitas dakã, ne kã mahlam, un tãdeht ween jau ſchis jautajums ja-atbild ar pilnigu „ja“, tikai ar to peeſihmejumu, ka gipſeſchãna tikai tur atneſihã ſagaiditos angkus, kur lauks zitadi buhã kahtigi mehſlots un koptã, jo gipſis ir uſluhkojãms tikai par iſlihbſekli, ne wiſ par paſchu mehſloſchãnu waj audelibas raditaju kahtigi neapkoptã laukã, kur ſtahdeem pilnigã baribas truht.

Tomſons. „Thon“ it labi warot ſihmets tik ar „glihts“. Glihtu jeb iſto mahlu atſiht, ka tas ſarkani dedſinatã, paleet tik zeetã kã lode, bet tapat dedſinata mahlu ſeme (jeb pehã Thomſona kunga mahls) ſadruhp. — Dedſinatu gipſu nebuhs leetat. Pehã wina domahm pat ari gipſã ſemẽ derot ahbolinu gipſot.

G. Mather's. Ja iſto mahlu (Thon) waretu ar „glihtu“ ſihmet, tad buhtu toti labi un eã ne buht nenofchelotu ſawa maſã ſchi wahãda nodibinãchãnas deht. Bet glihts pehã Ulmana ir glihdã, glihda un glihdã pehã Ulmana ir ſilã mahls, mergeliã; pehã wezã Stenderã „glihdã“ ir ſilãis jeb pobneka mahls un „glihdã“ pehã St. ir mahla ſeme (Lehm), mergeliã. Tãdeht glihts jeb glihdã ir kas zits, ne kã Wahzu „Thon“. — Kãdeht dedſinata gipſã neder laukeem (jeb iſtati: ſtahdeem) leetat, eã iſti neſaprotu, jo dedſinatã gipſis iſchkirahã no dedſinata tikai zaur to, ka tam zaur dedſina-ſchãnu uhdãna dakã ir atnemtas un tas tãdeht ir ſtipraſ jeb wairaf uhdãna peewelk (tãdeht tad ari no gaiſã, kas pr. ſtahdeem ta-ſchu newar par ſannu buht). Zita leeta ir kad gipſu pahredſina, kas noteet kad to wairaf ne kã 120 gradus ſtiprã karſtumã dedſina.

Sadſihwe un ſinatniba.

Ta-itas waldneeku wahã. Spanijas kugineeks de Kwiros 1606. gadã pa Kluso okeanu (juhu) braukdamã atrada kraſſchãno un bagato Ta-itas ſalu. 1767. gadã kapteinis Wallã ſcho ſalu panehma ſem Anglijã wirſwaldeã. Diwi gabuã wehlat kapteinis Kutz, kas ſchẽ ari ſawu galu atrada, noſauza to par „Beedribã“ ſalu, par godu Londones ſinatnibu beedribai.

Otu, Ta-itas warenais waldneeks, reiſ zekodamã bija ſa-aufſtejees un dabuja eſnas ar ſtipru kaſhu, tã ka wiſu zauru nakti ne maſ nedabuja gulet. Wina padewigi pawado i ſcho nakti noſauza par „kaſhu nakti“ (po mare). ſchi glaimoſchãna wald-neekã tã patita, ka wiſch ſew dẽwa to goda wahrdu „Pomare.“

Pehã Otu jeb Pomara I. nahwẽ, 1803. gadã uſnehma waldibu wina dehtã Pomars II. ſchis no Angtu miſionareem pamahzits, ar uſzihtibu nehmahã kriſtigãã ſzibas mahziabas mahzitees, un wina ari netruhtã daſchu teizamã ihpaſchibu, bet tikai janofchelo. ka wiſch ſahla dſerſchãnai padotees un, tad tuwejã kraſſchãnã meſchã gaſja paſtaigãtees, alaſchin neſã weenã rotã bihbeles tulkojumu, bet otrã buteli ruma.

No leelas dſerſchãnas wiſch dabuja uhdãna laiti, kas wina ari pehdigi kapã eeweba. Mirdamã leelã iſſamãſchãnã iſſauza: „At Pomar, tawa zuhta bija ſahtigala ne kã tu!“

Wina dehliaſch, Pomars III., bija tikai aſtonpadmit mehneſchus wezã, kad man-toja ſawa tehwa walſti, un waldibu weba miſionari. Bet kad wiſch drihã nomira, tad nahja wina weetã wina 16 mehneſchus wezã mahãã Amata, par waldneeci ſem ta wahãda Wagina Pomara IV. Wina wehl toti jauna buhdãna ſaderinajahã ar

taiminu ſalas waldneeku Baraboru, bet no ſchi ſchihrahã un apprezeja Ari-Fontanu, kas tahã pat dſehrajs bija kã minãã tehws. Tanĩ laiã proteſtantu (Sutera mahzi-bãã peeſriteji) miſionari eefahãã Klau eenaibu weſt ar katolu miſionareem un golã padſina ſchos no tahã ſalas. Frantschu tehniſch Ludwigs Filips nehmahã katoluã aiſſahwet un iſſuhtija kara kugi ar 68 leelgabaleem, lai pee ſalineekẽem atreebu katolu ſzibas apmainoſchãnu. No ta laika (1846. g.) Ta-itas ſala iſhtenibã ja-uſ-luhtã par Franziãã koloniju; waldneee paſaudeja ſawu waru un tikai wehl wald-neeezã wahrdu walã. Wiſãã winaã eenaſchãnanã ir 25,000 franku, ko wina no Franziãã dabu. 17. ſeptembri 1877 nomira Pomara IV. un winaã weetã eefahja winaã dehtã Pomars V., kas wairaf ir kroneta lele ne kã iſhtens waldneeks. — M. 2.

Hauã Lieventhalã.

„Latwiſki eã domaju.

„Wrahu ſahpes ſajuhtu.“

Neti, un pehãdejõã laiãõã jo retã atſchkirahã kahãã gads, kurſch nepanemtu ari no muſhu nabadſibas kahdu jel mums mihtu dahrgumu par peeminu ſew lihſ, at-ſtahdamã mums tik tuſchu weetu, atminãã un ſchehlabaã. Tã ir dſiſuſchi, un pa lee-lakã dalaĩ itin peepẽſchi un negaidot, pehãdejõã gabu deſmitõãã gandrihã tee paſchi ſpoſchãtee wahrbi un turkaht wehl labã wairumã, kad apluhkojam, zit gara ween wina rinda ir, un kad peeminããm tik Zuri Alunãnu, Swaigſniti, M. Schulzu, Ulmani, Keikenu, Berentu, Sauniti, Leitãnu un Kronwaldu.

Ari pagahjuſchãis gads paſchãã ſawããã beidſamãã deenãã ir lizis noſtahtees kahããã hrdei, kura bija puſtejuſi par mums ilguã gabuã un par kuru ar paſcha aiſ-

Tahds gipfīs teefcham wairs ne kam neder. Schoš iffaidrojumus es pirmit netureju par waijadfigeem tadeht ka tee jau tad minetā „Balt. Semf.“ rakftā atronahs, un tadeht ka tee nefihmejahs uf zeltō jautajumu. — Ta jautajuma deht, waj gipfīs ari gipfa-femei kahdu labumu dara, es jau kahdus wahrdus angfcham minejis un pret fawu zeen. preekfchrunataju ne buht negribu teeptees. Bet kad ſcho jautajumu pehz ſinatnibas gribetum iſpehtit, tad taš muhs aiſweſtu pa tahtu un tadeht zeen. ſapulze gan buhs ar manim weenās domās, ka ſchis jautajums un deefgan iffaidrots, ja warbuht kahds wehl to ihpaſchi newehletōs ſinat.

Beh; ihſas ſarunas ar S. Neubergera ſgu debates par ſcho jaut. teef ſehgtaš.

Wiſpahriga dala.

Kas mahzija muhſu maſinos, pirms brihtwibas ſaulite atſpihdeja?

Samats bij labs un zihniſchanahs netruhta nei pehz meeſas nei pehz gara. Wareja gan zeret jaukus laikus. . . . Tagad pehz 700 gadeem mehš nule ſahkuſchi to darbu uf preekfchu weft, no kura preekfch 700 gadeem bij ja-atſtahjahs. Schee 700 gadi ir muhſu widejee laiki. Bet kà nu gahjis ar mahziſchanu un audſinaſchanu pa ſcho breejmigi garu laiku?

Latweeſchi tifa ſem ſweſchineeku waras pagahſti, jebſchu tee dahſchigi un ſtipri labu laiku pret wīnu uſmahſſchanos kawahs, par fawu tehwiu, fawu wakibu un tizibu zihnidamees. Atnahkuſchee atneſa jaunu tizibu, bet tagadejo laiku ſkolas tee ſinams neatneſa wiſ, jo wineem paſcheem tahdu nebija. Katoku preeſteri kriſtija Latweeſchus un aiſleedſa paganu tizibu, bet no ihtās kriſtus tizibas tee daudš ne kà nedabuja ſinat. Toreiſ tifa tiziba ar ſobinu un ſweſchā walodā paganu tautahm peeneſta. Bet Latweeſchi, no dabas deew- bijigi buhdami, newareja un negribeja beſ tizibas palikt; tadeht wini kopa jel ſlepenibā fawu paſchu tizibu un mahzija to ari ſaweem behrneem. Bija gan gruhti un tumſchi ſchee widejee laiki! Daſchi gan peejauga kahdas druſtas no kriſtus tizibas ſawai tizibai, bet pee ihtas gairmas tee ſinams tadeht nekūwa. Nebij ari daudš baſnizu un ſkolu truhta pawifam. Kad kriſtigas tizibas iſplatitaji Latwija jau kahdus 400 gadus bij nopuhlejuſchees, tad atradahs (Herzoga Kettlera laifōs), ka Kurſemē til trijās weetas (Zelgawā, Baulkā un Dobelē) bij pilnigas baſnizas un kahdi ſeſchi maſi luhgſchanas- namini no koka, proti: Kuldigā, Wentſpik, Tukumā, Talfōs, Kandawā un Sabilē. Mahzitaji toreis ari bij tahdi patumſchi, jo wini nebij nekahdā augiſtkolā („uniwerſitetē“) mahzijuſchees. Latweeſchu behrni ari weetahm uſauga pawifam nekriſtiti fawā tehwu-tehwu ti-

zibā. Tadeht gods un ſlawu muhſu tehweem un mahtehm, ka tee ari tahdōs gruhtōs laifōs nepeemirfa un nepeekuſa ſawus behrnus audſinat un mahzit. Tee mahzija ſinams til daudš, zil tee paſchi mahzeja un ko par labu un derigu atſina. Bet kurſch zilweks tad ſpehj wairaf mahzit, ne kà wiſch prot un pats mahf? Un ja kad reiſ mahte it ne kà neſpehja par ſaweem behrneem gahdat, tad ta luhdſa Deewu, — luhdſa to, kam wiſs ir eefpehjams. Un to tad mahte fawā neſpehzi bā lai ſabaku dara? Ja tewim laipns laſitaj, mahtes luhgſchanas ſpehks wehl nebuhtu paſiſtamš, tad iſlaſees muhſu miſlota, firma Dūnsberga tehwa „Pukēs un pehrlēš“ to dſeeſminu „Mah- tes luhgſchanas dahrgums“. — Bet 16. gaduſimtenī ari Wahzi paſchi ſahka atjiht, ka toreifeja Katoku tiziba un ihpaſchi ſchahs tizihās mahziba newaid nei ſkaidra nei deriga. Un tifo Lutereš ſahka ſkaidro kriſtus tizibu mahzit, laba dala no Wahſemneekem atſtahja Katoku tizibu. Lutereš pagehreja, ka tizibas mahzitajeem waijaga paſcheem labi dſiki eepaſihteēs ar tizibas mahzibahm; tadeht wiſch preekfch teem ſaraſtija fawu leelo katiſmu. Wiſch pagehreja ari, lai kriſtigas draudſes lozekteem ari eemahza tahs ſwarigakās mahzibas; tadeht wiſch ſagahdaja fawu maſo katiſmi preekfch tizibas mahzeekteem. Wiſch bij par waijadſigu atſinis, ka ſkaidrā kriſtus-tiziba katrai tautai ſaprotami winaš paſchas walodā ſludinama; tadeht wiſch pahrtulkojo bihbeli ſawas tautas walodā, lai to iſkatriš til mahzitaji kà mahzamee ar ſapraſchānu ſpehtu laſit. Wiſch gribeja lai kriſtigas draudſes lozetti ne tikai ahriku dalibu nemtu pee Deewa-kalpoſchanas, bet ka tee ar prahtu un ſapraſchānu un ſwehtu apzereſchānu pee tam klahf buhtu; tadeht wiſch gahdaja par baſnizas dſeeſmahm, par luhgſchānu ſaraſtiſchānu un ſprediku ſaziſchānu — tautas walodā. — Lutera gairmas darbs atſpihdeja lihdi pat Baltās juheas kraſteem un ſchejeenes Wahzi ari peenehma wina mahzibas. Latweeſcheem ſinams bij ari ta lihdi tam laikam wineem uſſpeeſta tiziba ja-atmet. Gruhti taš nu gan teem nebuhs nahzees, jo wini wehl nebij dſiki kopā ſa- auguſchi ar katoku tizibas mahzibahm, tadeht ka tahs bij neſaprotamaš; tad ſweſchās walodas un ſkolu truhtuma deht. Tā tad Lutera tizibu muhſu ſemitē eewedot, ari Latweeſcheem ſahka Deewa wahrdus tautas walodā ſludināt, un daſchas grahmatas preekfch tizibas mahzifchānas un Deewa kalpoſchānas tifa ſagahdatas. Ap 1530. gadu, t. i. kahdi 400 gadi pehz tam, kamehr kriſtigu tizibu uſſahka Latweeſcheem ſludināt, tapa tee 10 Deewa bauſchi latwiſki ſaraſtiti no Rihgas Zehkaba baſnizas Latweeſchu mahzitaja N. Ramma, p. peem. ſchahdā walodā un ortografijā: „No ſzirdes dubben buus tōw tit- czet, Vnde Dewam wenam kalpoth, Ta Gode buus tōw pirmad mee- leth vnd ta warde welt nepeminnēt. Sweetas denas Dewe warde walkōth, ta buus tōw tōuwam Dewam kalpoth. . . Ne ſzodez otram, nedez leerbe dod ne pattes prettib tuafe.“

Gottards Kettlers, pehbigais Liwonijas ordena-meeſtriš, 1561. g. no Potu lehuina par Kurſemes leekungu jeb herzogū un lehuina

gahjuſchā wahrdeem marehs leezinat, ka ta ir bijuſi „brahliga, zitam ſteigtees palihgā.“ — Wezeem un jauneem grahmatneekem ſen paſiſtamais un miſlais wahrds, S. Lie- venthals, uſ preekfchu wairs ne-atſpihdehs no jauna: 1877. gads ir, 20. dezembrim beifſotereš un 21. ſahſtotees, iſdehſis wīnu iſ dſiſwajo widus uſ muhſchu, tant gan tautas peeminā wiſch buhs un paliks dſiſhwš uſ muhſchu.

Šchē paſneegſim eewehrojamatās ſinas iſ zeenigā nelaila dſiſwes, kà tahs ir uſraſtitas no wina dehla, tagadeja ſkodes mahzitaja. Uſ to muhs pamubina diwejadš zehlonis: lai laſitaji, turi til plaſchi ſcha wiheā darbus paſiſ- eepaſiſtahs ari druſtu ar wīnu paſchu, taš gan buhs iſ katraim wina gara-draugam par preeku, un otrahrt — lai ſchahdas ſinas, pee laita uſſiſmetas, paliktu dſiſhwš un atrodamas, ja, warbuht, kahdreis teef iſdota latwiſka rakſneezibas wehſture waj ari zits kahds apraſtu krahjums par eewehrojameem wiſgreem.

Gans Lieventhals dſimis 28. martā Laudonā no nabadſigeem wezaleem. Tehws winam laitam jau pirmōs gaddš bija nomiris, jo reti ween wiſch par to ko peemineja, bet uſauga wairaf mahtes kopſchānā, kuru kōti miſleja. No maſahm de- nahm parahdijahs pee Lieventhala jau leela dſiſſchanahs un ſekmes pee eemahziſchanahs, kà ka jau peektā gadā buhdams, no ſawas mahtes mahzits, ſpehja laſit grahmatā. Ari pee deembijibas un taiſnibas ta wīnu agri audſinaja; daudš ſwehti bihbeles wahrdi, dſeeſmu panti, kà ari bauſchi palita wina mantojums no mahtes lihdi dſiſkam wezumam. Zaur fawu dſiſwu garu un zeſchānos pehz wiſas derigas ſinaſchanas wiſch driht jawā widu kūwa eewehrots. Iſhti ta laika Tozes muiſchās doktoram Fiſcheram, pee kura wiſch tifa nodots par audſetni un ſulaini, nahlſahs pateiziba par wahju-walodas eemahziſchānu un ziteem gara pamodinaſchanas darbeem pee Lie- venthala. Bet ka ſcha wiheā pahleezinaſchanahs, kurſch liſa wiſam par pamatu dabu,

ne-aprata wina gariga poda, par to nahlſahs atkal pateiziba, ſinams, wina uſaudſina- ſchānai no mahtes puſes. Zil ilgi Lieventhals iſhti pee ſcha doktora ſadſiſwojis, taš naw ſinams, bet til ween taš, ka wiſch palizis ſcha ſawa audſetaja pajuntā lihdi wina nahwei, kura tai jaunā ſirdi dſiſus eepaidus bija pameiſi. Kad minetā dok- tora mahjā wiſch wairs ilgal palikt newareja, tad gahja laitam pee kahda ſkrodera Bernda, amatu mahzitees. Schis ſkroderis buhs kōti zentigs wiheš bijis, jo wiſch wabija ſawus dehlus gimnaſijahm zauri uſ uniwerſiteetehm. Skrodera darbs Lieven- thalam kahdu laitu bija par peenas- jeb uſtura-darbu, bet tomehr ar ſcho nedſiſhou darboſchānos winam nepeetifa, jo taš iſ katrai atliſimatu rubli iſbera par leecinahm mahzibas grahmatahm. Starp zitahm tahdahm, iſ kurahm Lieventhals ſawu gara- gairmu ſmehla, peeminam ſchahs, kuras wiſch ar jawa mahzitaja palihgu bija eegah- dajees: Baumgartena rakſteenu mahziba, kahdu rehkenu-grahmatu no Mūllera, dabas mahzibu no Funtka, wehſturi no Zerrena un geografiju no Boglera. Beſ ſchahm ſina- mibu grahmatahm Lieventhals kōti miſleja muſiku, un it ihpaſchi ſlehtes puſchānu, wehlaf wiſch nodomaja ſmahzitees par ehrgelneeku un gahja ar to noluhfu uſ Wee- talwu pee ſkolotaja Krōnberga, kurſch bija muſikas ſkolotaja Bergnera audſetnis. No Weertalwas Lieventhals aiſgahja uſ Birſchu-muiſchu Kurſemē par ſkolmeſteri jeb — kà wiſch pats ſauzahs — par dſeedataju. Ta weeta gan ne buhs bijuſi toreis ne zil bagata un peentihliga: dſiſwojama ehla bija nobeguſi, kà ka til ween leels mehleta ſkurtenis bija atliſis un beſ ta wehl kahda nabadſiga buhdina bija wiſs, to wiſch tur no ehlahm atrada un kuras lihdi ar ſawu uſziſigu mahi uſturejahs igus gabus nabadſibā un truſlumōs. Tilpat poſtiga un ne-uſſopta, kà ſchi Lieventhala jauna weeta, bija toreis wehl ari wiſa Birſchu-muiſchās draudſe apgairmibas ſinā, tapehž abās draudſes (laikam Salas draudſē otrā) atrada ſchis jaunais ſtrahdneekš plaſchu

weetneeku Widsemē apstiprinats, bij zaur Wahzsemj zedodams ori eepasinees ar Lutera mahzibu un tā šho tizibu peenehmis šawā jaunā amatā eestahdamees. Šā prahstigs waldineeks winšch atina, ša walsis bagatiba un štrpums izetahs ī pašchu fanšchu labklahšanas un apgaismošanas; tadeht winšch šahka tuhli par Latweeschu labklahšanas pateesigi ruhpetees un gahdat. Winšch pawehleja preeščch Latweescheem basnizas un školās eezelt, gribeja Rihgā Latweeschu gimnastiju dibinat un lita par daschadahm latwischahm gramatahm (maso Lutera katišmu, dšeešmu-gramatu u. w. z.) gahdat.

Tā ausa no Lutera tizibas laikeem gaismina jel pee křistigas tizibas mahzishanas un šrudinahanas, wišu-wairaf no tā laika, tad pilnigu dšeešmu gramatu un pašchu bišbeli Latweeschu waloda šagahdaja. Bet pee pilnigas apgaismošanas Latweeschi wehl newareja kluht, jo wehršiba wehl netapa atzelta un ištteni derigu školu truhka ša truhka. Mahtes un tehwi bij ari wehl wehlošs laišs tee pirmee un tuwatee mahzitati, ša to daschs šabs no mums wehl pats no šaweem behrm gadeem šinahs un ar štrpigu pateizibu atmineees.

(Turpmat beigums).

Politikas pahrsfats.

G. M. Šelgawā, 25. martā. Re šad, famehr Turku buššanas Eiropas politika eenehmishas pirmo weetu, naw tahda šajuschana bišusi, ša tagad, pehz noslehata meera. Šad Konstantinoles konferenze 1876. g. ištšihrahš ne ša laba nepanahšusi, tad šinaja šladri, ša Turks ar waru japeespeesch, ša šarich buhs, tika to nesinaja, šas šho šaru pret Turku wedihš, šas buhs til šehhligš, křistigus ne ween ar wahredeem atpestit. Šaw darbu unehmahš Kreewija; wina unwareja pilnigi un noslehda meeru, un tagad, akurat šchi meera deht, attal šarich preeščch durwihui! Nu teescham šajaka, šur gan wehl til trafi eet, ša pašaulē? Šur, šad, pret šo to šaru wedihš, wehl ne buht nesu un newar šinat, tik šin ša Angli ar wišeeem špehkeem šataišahš uš šaru, ša Austrija it ša kluštoshča wišia newar lihgdas atrahš, ša Wahzija, ša jau alahš, lihdi šobeeem apbrunošehš, „šahw uš watti“, ša Štalija grib meera, bet klušam ari šataišahš uš nesinamahm nahšohahm šeeahm, ša Greetija nu til atmodušehš, bet wehl brauka meegainas azis, ša šlimais Turks nemar dumpineekus Bosnija, Herzegowina, Tesalija un uš Kretas šalu apmeerinat un ša tur šauj un dedjina šapat ša šenal Bulgarija, un beidšot, ša tampreti muhsu dahrgā tehwiija newar wiš rofas šhepi turet, bet rikohjahš un nožeetinahahš uš wišahm pušehm. — Mehš šinam, ša Anglija ir wišu šho politikas un šadšihwes raibumu zehleja. Ša tahš leetas tagad šahw, tad winai naw isdewees palihdišetaja šadabot; wina zereja uš Austriju, bet šchi — ša nu pat uš Wišnes šino — ne uš šahdu wišši pret Kreewiju neštureschotees naidigi, waj nu šarich buhtu waj ne. Tā tad nu Anglija ir un paleet weena, un ša weenai pašahar ar Kreewiju šaru ušahlot winai loti ja-ahdomajahš, mehš jau deesgan esam ištšahdrojušchi. Pee tam wehl nu pat prenahšufchi,

daschi ziti eemešli, šaur šo wina warbut no šara atrahsees: 1) Anglija ir leela partija, šas šara negrib un pretojahš šehnineenes pawehlei, pehz šuras referwes pulki šajanzani; 2) ohreetu ministeris Derby, ar Wikonsihlda šara-politiku newaredams šatikt no amata atšahpees un wina weeta eestahjis Lords Selisbury, šas naw Kreewijas ašš eenaidneeks. Šaut nu gan šhee atgadijeeni naw tahdi, šas Angli

Bomara IV. (p. 104.)

waldibai šaru pawišam leegtu, tad tee tomehr ari naw wiš tahdi, šas wina uš šaru pašubinatun un tā tad 3 ori teescham šino, ša štarp Angliju un Kreewiju šarunas par nahšohču konferenzi attal ušahktas. Warbuht, ša tahš wed pee it laba gala, ihpašchi šad — ša zeramš — štarp muhsu waldibu un Austriju panahš pilnigu ištšigumu Šan Štefanā noslehgtā meera deht. — Turku šultans Šeeširštam Nikolajam

un maš eetoptu darba-lautu. Drišš pehz šawas eestahšanahš amatā, un pa dalaš jau, eekam dšihwollis wehl nebija pahrlabots šeb no šawna ušzells, winšch nehma jau turigu šaimneeku behrmš šolas-mahziba. Drišš pee-anga šchi maš šola un pehz no attahkuma behrm un pee-augušchi tapa turp wešti. Aci šatoliški mahzelti bija arweenu tant šola.

Šaulibā Šiewenthals bija eederees 14. febr. 1829 ar Juliju. ššin. Šalobson, šura ari bija ī Šaudonāš. Šaur winas štrpigu, šalzigu, šapratigu un wešmihligu dabu drišš Šiewenthala namš palita par šawa apgabala šadšihwes šerdi, un reti pašahja šahda nedeta, šur daschu deenu nebija miški draugi pee wineem weesotees. Winai ir nopelns ari pee Šiewenthala rakstu-darbeeem un ištši šaur šawu pamudinajochu šautribu wina alahš dema weelu wina šazerejumeem un, šinams, it šatru šawu dšejolu šita tad lašt šew preeščch, un tad, pehz tā laita eerasčas, it šatru kreetnu dšejolu, šas winai palita, eerasčija ihpašča gramata, šura atrodahš wehl tagad winas behrm šinā, šuri šawu pirmo šolas-mahzibu mantoja pa dalaš ari no winas. Ap 1840. g. Šiewenthals žetoja uš Šehrpatu elementar-školotaja ešameni nolikt. Šehē winam bija tahš domas zehlušchahš, eet šahda leelata pišehā uš dšihwi, lai šaweem behrneem waretu šahrtigu šolas-mahzibu gahdat; bet tahš domas palita ne-šdaritas. Šifa runats ari par šahdu Latweeschu walodas preeščchlahštaja-weetu Šehrpatā; bet šahdas weetas winšch, šurich gandrihš til no šewis beš mahzishanas bija mahzi-

jees, newareja ušneht, jo winam truhla uš to šinatrigu mahzibas pamatu, šas augštatu šolu školotajeem ir wajadšigi. Beš šolas-buššanas, uš šuru Šiewenthals tos kreetnatos šawas draubšes šauneklus wadija un ištšihstija, winšch darbojahš deenišča uštura deht ari ar šaweeru un ehgelu bahšohonu, apželodams šahda šinā watas laišs wišu šuršemes angšchgalu un wišur mihtch weesš buhdams. Širšchu miššas pagasta šrišwerim ari par palihu buhdams, Šiewenthals eeradinajahš ari šhini darba šapat no šewis, ša wišs žitš, ša ša pehz wareja šanem un wadiš weens pats Širšchu-miššas pagasta waldibas un pagasta teesas rakstu wešchawu. Ar šahdu apšinu un gahdibu šahar darba Šiewenthals ištši pagasta mantu pahrwaldija, to war redset pee tā, ša šawu amatu ušnehdams winšch atrada pagasta šahdi šuršchu, bet šahriedamees atšahja winā pahri par 20,000 rb. naudās. Pa wišu šawu pehz-šemit diwu gadu darba-laitu Šiewenthals peedšihwoja pee šawas draubšes leelu pahrwehršchanoš šitpat garigā, ša ari laizigā šinā. Šuršchu un dušmainu dšihwollu weeta, šahbus winšch atrada, bija winam šahriotees gaischi un šladri mahšolti; šurpes un šahbati bija nahšufchi torešješo miššchu weeta; šapat ari wiš žitš apgehšs un rikhi bija pawišam pahrlabojusches. Šarigu tumšbu un mahnu-tizibu bija gaisma jau pahšpehjust u. i. t. Pee wišas šchahš draubšes pahrwehršchanoš un uš preeščchu eeschanas Šiewenthalam ir atšihštami ušzihstibas nopelni.

(Turpmat wehl).

Nicola-jewittscham svehti, nosolijees pilnigi meerā buht, tad warbuht ar Augteem karšč izsetos, dasčas Kreemu awijes turpretim sino, ka starp Turku un muhsu waldibu preešč sčhi gadijuma teetot palihdšibas-lihgums noruants. Uj wišu wišji toti ilgi sčhihs breešmigās jukas wairs newar pastahwet, tahm jabeidšahs un politikas gaisam drihš ween jatihrijahs, waj nu sčhā waj tā. Tadeht naw wehrts, laiku un awišču ruhmi aišuent, ar wišahm tahm runahm un sinahm, kas tagad pa Ciropu štraida tā nahts taurini gar degošču šwezi.

Daišhadās šinas.

No eekščjemehm.

Ši Kursemes bishkopibas beede. protokola no 9. marta 1878.

Schdeschanu, uš turu bija atnahlušči tahdi 200 beedri un weesi (starp teem dasčas šaimneezes un jaunās dabmas), presidents G. Mathers atklahja p. 11°, pr. pusdeenās, atnahlušchos ar šisņigeem wahredeem apšweiznadams un tad iškaidrodams, tadeht un uš kahdeem šitumigeem pamateem beedriba ušahstahri ari šaimneezigūs noluhstus wispahrigi kopt. No teem 12 deenas-tahrtiba ušahnteeem jautajumeem titai 7 wareja iškaidrot, tadeht ta peedališchanahs pee debatehm bija koti mudra un pulst. 5/10 šapulze tahsdeenās sehdescham wehtejahs beigt. Sehdeschanu šehdiot, presidents preeščneezibas wahrdā šapulzei iškajiat pateizibu neween par til leelišu un laipuu peedališchanos pee beedribas noluhsteem, bet ari par til jautu šahrtibu un mišligu ištirešchanos, ko zeen. šapulze parahdijuh un las teescham par labu preeščšihmi der; wišč žerot, ka nahtoščas reišās majal beedru un weesu nebušshot, wišč žerot, ka sčhis uštizigais pulzinh jo deenas jo wairat palihshot leelās.

Tee tani deenā iškaidroše 7 jautajumi ir „Balt. Semtopija“ 9. num. (73. lp.) jo tuwafi šihmeti sem 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. Šchos iškaidrojums, tā jau ušahstis, iškudinahs „Balt. Semtopi.“ — Uj nahtošcho šapulzi palika iškaidrojumi un peenahja no jauna naht šahdi jautajumi, turus tee pee tatra jautajuma preeščšihmi beedribas lozetti iškaidros:

1. Rafaels. Rahdas žuhu šugas mums wislabati der?
2. J. Leijneeks. Kā dahrsu kopschana mahju šaimneezibās weizinama?
3. N. Thomsons un G. Mathers. Kā lehpes ištizinas?
4. K. Grünhofs. Kā ne-augligam špeetam palihdšams lai tas behrnus laišč?
5. G. Mathers. Preeščšihmi: šapulze gribetu pahšpreešt, ta wehtafi war generalšapulzei preeščšah zelt?

a) Waj beedribas noluhki wislabati nekluhtu šekmeti, tad ta it wasaras pa gubernu šuhitu gahju-školotaju (Wanderlehrer), kas bitineetus praktišt pamahja zaur eerahdišchanu?

b) Waj tahds gahju-školotajs ari ar noluhku uš semtopibu nederetu un waj tadeht beedribai jau pee laika newaižabsetu uš tam domat, ka wina kahdam šaunellim palihdsetu uš tam šagatawotees semtopibas angštahstās?

6. S. Reubergs. Par lehju sehšchanu papuše.
7. Freymanis. Par Lenza kulamahm maščinehm.
8. Kufmannis. Par derigato lauku sistemu štiprā grunts semē, kas titai 15. p. w. leela un ir beš plawahm, beš ganibahm.

Peešihm. Auffsūata šis teet luhgts, pee tam ari šcho redahžijai preeštito (Weismaneets) jautajumu eewehrot:

„Uš til dahahm geld eedalit tihrumus, tam wairat šmits-grunts un peeteekamas plawas un ganibas?“

9. N. Thomsons. Par linu kopschana.

Peešihmej. Thomšana i. teel luhgts, pee tam ari šchahbus redahžijai (no Weismaneta un J. Behrsin šga) preeštitus jautajumus eewehrot:

a) tahdi šstas: waj šunstige mehšt pr. linem wislabati beretu jaunā, nemešlotā šeni, tur tomehr jau 2 štebru-labibas nonemtas?

b) Kā linu mehrešchanat nederigs ušdeus pašihstams un tā uš tam nederigs awotahdeus pahrlabojams?

c) Kad šini ir deesgan ištietuščhi, tā tos wislabati geld balinat, waj stahwons (tur preeštijot) seh waj gulu uš šahli ištlatit?

10. N. Thomsons. a) Kad jau wairat gabus ismešta grahwju seme uš plawu ištajama, rudeni, waj pawasari?

b) Kā tahda plawa pahrlabojama, tam 1/2 — 1 pehdas beesa rahjaina mirš-tahra, bet apahšā 5 — 6 pehdas beesa humus-seme ar šilo mahlu?

11. Leijneeks. Kur semtopis lai nem nauđu, maščines eegahdātees?

12. G. Mathers. Kas darams, lai logi netezetu?

13. N. Thomsons. Kā droščhi dihgtoščas sehšlas apgahdajamas?

Peešihmejums. Tee semtopji, tam „B. S.“ redahžija pehrn un aišpehn no Wahrijas sehšlas apgahdaja, teel luhgti, lihdi nahtošchā sehdeschanat redahžijai eesuhiti ištās šinas, tā sčhihs sehšlas dihgtoščas, waj zaur tahm kas panahstis ic.

14. Wispahrigi pahreunajams: Rahda šabrita kulamas maščines ir tahs wišu derigatās?

15. N. Thomsons: Rahdi šunstige mehšt der preešč plawu pahrlabošchanas?

16. Šibšmanis un Rafaels eesneegs rehlinumus par šahwerka un par muhca ehtu dabegumu.

Nahtošcha kahetiga šapulze, kurā šchos jautajumus iškaidros un pahšpreebihs ir — seeldeenu deht — aišseta uš 20. aprili, un buhs Jelgawā, Šchirkens

hšfera šahls no pulst. 10 rihtā lihdi p. 1. pehs pusdeenās un tad atkal no pulst. 2 lihdi pulst. 5 pehs pusdeenās. Pehs sehdeschanas tam patiš, warehs peedalitees pee draudšgas šarunahchanahs. Weeseem, ari šaimneezehm, ir břišmi peedalitees, šinams ar preešienta šinu. Dajchi Wiššeni neeti ir peepahšjušchi, waj war atnahst: luhgtum ween, buhs mums koti mihti weest?

Šauni beedri war preešitees tani pašā deenā preešč un pehs sehdeschanas. Luhgtu titai, ištā laikā šapulzetees, lai wišus jautajumus špehtu iškaidrot. Presidents: G. Mathers.

Jelgawas pilšehtas walde dara šinamu, ka Na-upes plosta tistu šinomos un tamdeht torgis uš 30. martu un peretorgis uš 3. aprili š. g. nolitts. Rosahžijumōs war pee pilšehtas waldes (Stedt-Amt) sehdeschanas laikā eestalitees.

Jelgawas aprinka fiska waetneeks P. Friedenthals no Kursemes gubernas pahrwaldes uš šawu luhgšchane no deenesta atlahstis un wina weetā apštirinatš Kursemes gubernas pahrwaldes wezafais dariščam wedejs Rahrlis Grawe.

Kursemes školus un Jelgawas gimnāšijas direktors štahtrahts von Paufer eezeltš par Rehweles gimnāšijas un Šgaunijas školu direktoru. Aisgahjeja weetā eezeltš šchēšenes lihdišchunigais gimnāšijas inspektors un wirškolotajs, kolegienrahts Vogel's.

Leedus eesahka iš Leelupes tani 22. martā pulst. 10 — 30 m. preešč pusdeenās išeet.

Rihga. Daugawas leedus eesahka tani 23. martā pulst. 12 pehs pusdeenās eet.

Rihgā šakertais laupitais Jahnis Jakobsons naw wis tā „B. S.“ 11. num. šinoham peerahstis pee Leel-Cjeres, bet pee Lub-Cjeres pagasta Talsu aprinki.

Peečajā par pilšehtas galmas waetneeku išwehlets G. F. Schneiders un ari 21. martā š. g. no Kursemes gubernas pahrwaldueta šchahdā awotā apštirinatš.

Kuldiga. Tureenes apgabalā ištāista laudis neriktiga 25 rubtu papihra nanda, par to Kuldigas fogtei-teesa išmeklešchonu ušahkufe.

No Leel-Cjeres waru, ar preeku šinot, ka ar školās buhšchannu pee mums itin brongi weizahs. Tagad štahw buhwē un buhs drihšumā gataws labi prahws diwtahšchigs nams, kurā wairat ne tā 200 školās behrni ruhmi atradihs. Školotajs preešč jaunbuhwetās školās jau no pagasta ir šaderets; tas ir gimnāšijā angštahs klases zauri gahjis un preešč ne-ilga laika Šrlawas školotaju seminorā eš, mēnu nolizis, — jo pehs šiluma til tahdi war buht pagasta školotaji, kas minetā seminarā ešaheni nolikuhši. Berams ka jaunšwehletais školotajs muhsu pagastā nopeetni šrahhdadams ištū labumu atnešhs, pehs ka bijahm ilgojušchees. — Lai Deews dod winam špirgtumu un wejelibu, šchint attihštibas laukā labi dandš gadus ar šekmi šrahdat. Tahlaku šasino weens behdigs atgadijums, kas preešč kahdahm pahrs nebekahm šchait notifa. Greeses krodšineeta pušis, wehl jaunš zilweks, ne pilnus 20 gadus wezs, kahdā šwehtdeenā zelineekus pahr Wadakstes upi zeldams no laiwas upē eekrita un tā šawu jaunū dšihwibu pašaudeja. Šaka, ka ešot bijis eedšehrees un ne-apdomigi laiwā štahwu štahwedams upē eegahšees, kur štraume winu Wentā ceneša, (Wadakstes upes eeteka Wentā turpat atrodahs). Abās krašt-malās štahwedami laudis ešot gan warejušchi nelaimigo glahbt jo laiwa bijuši pee rokas, bet ne weens naw ušdroščinawjees pee glahbšchanas darba šertees. Šehi leeta štahw teesu išmeklešchanā. Wezafee un ištneeki apraud nelaimigo jaunekli. Deews lai winu širdehstus remdina.

No Wez-Beebalgas mums peenahst šchahdas šinas: Šaimneekus dšird štipri ween šchēhlojamees par to, ka šaines lones išt tatra gadu paleetot leelakas un ka darba deweju ešot wairat, ne tā darba nehmeju. Ir ari teesa, jo wišreetis dabū uš wiša gada, pee šaimneela maijes lihdi 120 rbl. š. un šeeweetis — lihdi 50 rbl. š. Pee ta, ka šrahdneeku truhšums un dahrgums paleel leelaks, pa dala buhs gan pušgraudneeziba wainiga, kura pehdejās gabōs ari pee mums eewectusees. Šaimneeki šchāi šinā waretu lihdišetees, eegahdadami kreetnus šaimneezibas rihtus un maščines, zaur ko ar mašat zilweku waretu ištikt un to weetā širgu, waj ari garainu špehtus išeetot. Wehl waru peeminet, ka mahju pirkšchana par dšimtu reiš ari Pee-baldšchēem drihšumā šagaidama. Reti gan buhs tahdas pušes ušejamas, kur rentineeki tif pastahwigi šawōs no tehnu tehweem man-

lahs fawus firgus list pahrluhkot. — Behz pahrluhkofchanas us ifstah-
di fuhamee firgi janem atpafal un tad 15. juni ja jafaweb Wilna.
Wifuhitichana no tureenes us Parifi noteef us froxa rehkinuma.
Ifstahdes laika firgus ar mehginahs tezeschana.

Pirma tezeschana notiks rikkhos sem jahnteefta, un pee tahs
peelaidihis 3 lihbi 4 gadus wezus ehreklus, firgus un fehweh is wi-
fahm semehm, wiau fugas ne maf ne-eewehrojot. Tezeschanas tah-
lums buhs 3000 meteri (2 werstes 406 afis), kas tikai weenu pa-
fchu rei ju janofstreen, 60—70 kilogramus (150 lihbi 175 mahrzinas)
gruhtu fmagumu nepot; godamafkas, kas preefch 3 teem labakeem
tezetajeem noliktas, ir 25,000, 8,000 un 2,000 franki.

Otra tezeschana notiks tapat rikkhos sem jahnteefta. Pee-
dalitees warehs ehrekefi, fehweh un firgi is wifahm semehm, weenal-
ga pee kahbas fugas peederetu. Tezeschanas tahlums buhs 6000
meteri (5werstes 312 afis) bef atfahfchanas ar fmagumu pehz patif-
chanas. Godamafkas preefch otras tezeschanas buhs 50,000, 10,000
un 5,000 franki.

Trefcha tezeschana notiks aifjuhga. Godamafkas buhs
25,000,8000 un 2000 franki, kuras ispelnipees 3—4 g. wezi ehrekefi,
firgi un fehweh is wifahm semehm ne maf wiau fugu ne-eewehrojot.
Tezeschanas tahlums buhs us 3000 metereem (2 werstes 406 afes)
bef atfahfchanas noliktas un proti ar 75 kilogramu (9¼ podi) gruhtu
fmagumu.

Zetortas tezeschanas godamafkas buhs 50,000,10,000 un
5,000 franki. Tezeschana notiks aifjuhga 6,000meteri (5 werstes 312
afes) tahfu; pee tam warehs peedalitees ehrekefi, firgi un fehweh is wi-
fahm sehwehm ne maf wiau fugu un wezumu ne-eewehrojot; fma-
gums te naw peedots.

Wiflabakeem us ifstahdes atwesteem firgeem (ehrekeem un feh-
wehm) ifdalihis 96 (felta, fudraba un bronkfes) medakas ar godamaf-
fahm, kuras kopā 145,400 frankus istaihsh.

Schin pascha ifstahde ari ehfeta-ehrekefi un fehweh dabos goda-
algas. Preefch labakeem ehrekeem un fehwehm noliktas 18 (felta,
fudraba un bronkfes) medakas wehrtiba no 10,200 frankteem. —

Wisjaunafas finas un telegrami.

Ka jau fchi num. politikas pahrstata minets, tad fchim brijsham ne buht
naw eepshams nolemt, to wistuwata nahkamiba atnefhs. Politikas gais is
apmahzees un mahluhi wehl ne maf ne us weenu nebi us otu pufi nesahf ifdalitees.
Wifs fchis politikas negais zehfahs is Anglijas. Anglijas jaunais ahrleetu mini-
steris lords Salisbury 21. martā laidis wifsem Anglijas fuhnteehm ahrsemes ihpa-
fchi swarigu rafstu, tanf fawas un tamfihbi ari Anglijas waldbibas domas par San
Stefana noslehgtu meeru iffazidams. Wifu fcho rafstu fcheitan pasneegt un pahz-
spreeft, majā ruhme ne-alkauj, ari peetiks, tad to fwarigato is fchi rafsta ihsumā
peemin un fino, kahdu eespaidu fchis rafsts us Eiropas leelwalstihm ifdarjhis. —
Lords Salisbury naw ne ar weenu swarigato nofazijumu San Stefana meera-molih-
gums starp Kreewiju un Turziju ar meeru. Wifsch iffata un zenschahs ari zitahm
Eiropas leelwalstihm to peerahdit, ka Kreewija us tam isejot, leelu warenu Slawu
walsti Eiropas deenwidhs nodibinat, par kuru ihsteniba (lai gan ne klaiji) Kreewija
atalfch waldbihot; ka Kreewija peesawinotees tahs swarigatas ofstas gar Welno juhu,
un tamdehl wifa andele par fcheem uhdeneem un ar Persiju nahotne buhschot wee-
nigi pehz Kreewijas gribas un laba prahta notift, jo Kreewija brijshumā fcheitan
eequbshotees leelu pahrswaru; pat lara fshades atmafja esot til leela, ka to Turzija
nepehjtot aismafkat, tad pate aismafschana esot ta notaisita, ka Kreewija zaur to
pehz patifschanas warot Turziju spaidit, jo Kreewija warot atmafhu kuru katru brijhi
no Turzijas pagehret un to ari gadeem wilzinat, tapat ari pehz patifschanas, ja Tur-
zija nepehjtot mafkat, leelatus semes gabalus atmafkas weeta pagehret. Ari tas
naw lordam Salisbury pa prahtam, ka Kreewija triftigis Turzija atfwabina, teem
brijwestibu un triftigis litumis un waldbibu nodibinadama. Lords Salisbury faha,
ka Kreewija tamdehl jaulshotees Turzijas eelshigās darishanas, par fshabi zitahm
leelwalstihm. — Ifhi fatot, lords Salisbury mehgina peerahdit, ka wifs Kreewu-Turku
meera-nelihgums esot loti bailiga leeta preefch wifas Eiropas un ka Eiropas leel-
walstis fawa pascha labuma pehz fcho meera-nolihgumu nedrihstot uftaut un atfihit.
Anglija aba tamdehl ween pee kongresa newarot peedalitees, tad Kreewija nesatkaujot
wifu meera-nolihgumu no kongresa pahrspreest un pahrtahfit. —

San katrs to fin, ka Kreewu-Turku meera-nolihgums — atrehtinot lara-fshades
atihshinaschanu, kuru Turkeem it pareifi jazeesh — wairal ne las naw, ka Konstan-
tinopoles konferenzes pagehrejumi pateefiba, tad tomehr Anglijas waldbiba ir ta pirmā,
kas tam klaiji pretojshs un zil spehdama us laru rihtojshs. Ja, lords Salisbury
zaur fawu rafstu ari to panahja, ka ari zitas walstis eesahfa fchaubitees, wispahrigam
meeram wais netizet un lai us wifu buhtu gatawas, ari us laru fataifstehs. Austrija
pirmā ozumirli, tad Salisbury fawu rafstu bija laidis, pawifam palika tā bef gal-
was; tee swarigatee tureenes laitrafsti runaja gandrihs weenā balfi, ka waldbiba us
wifu wifhi jaseijot ar Angliju roku rokās. Grafs Ignatjews turp aifbrauzu un faru-
najahs ar Andraschi fgu, bet to wifsch panahzis, kas un zil ir Austrijas pagehrejumi,
tas wehl naw ihstehi finams. Italias ministere fapufje nospreests, ne us tahdu
wifhi lara nejaukties, ja larech starp Angliju un Kreewiju ifzeltos, bet tad nu Anglijas flote
ir un paleef Wibus-juhra, tad ari Italijs us wifu fagatawodamahs rihtojshs us laru. —
Ari Turzijas waldbiba fahfa fchaubitees, nefinadama us kuru pufi buhtu derigati ture-

tees, waj par Angliju waj par Kreewiju, bet it pehdejā laika wehl klufft finots, ka
fultans palifschot ar Kreewiju draubfiba un ka Konstantinopole brijsh ministereh mai-
nifschot. Wifs Pascha nahfshot par ministereh presidentu un Osmanis Pascha, kas
komehr Kreewija bijis, alafch us Kreewijas pufi turahs, par lara-ministehi.

Pa tam Kreewija naw rolas kehpi turejufe un klusu zeetufe; wina ifkaidro-
jufe, ka Anglijas pagehrejumi ir ahrprahtigi, un tad Anglija nenoftahj us laru rih-
toees un fawus andeles lugus is Welnas juhras un Donawas upes aifshautufe projam,
tad Kreewija fawas ofstas aptiprina zaur torpedo nogremdeschanu, ari us wifu fatai-
fidamahs, bet ari wifu daridama, zil ween eespehi, lai Eiropā pastahwigu meeru no-
dibinatu. Wahzija winai pee tam palihdsejufe, Eiropas leelwalstihm preefchlitumu
laidama, lai peenemu un fanahftu us preefch-kongresu, zaur to ari, pehz pehdejeem
telegramem, Eiropas leelwalstis til tahf apneerinatās, la pat Anglija iffazijuseh ar
meeru efam, ar Kreewiju par preefch-kongresu farunatees. Tamdehl fchim brijsham
jazere, ka wifs politikas negais bef wispahriga Eiropas lara ifklidihis.

Atbildes.

J. S-g — D. Ds. No eesuhiteem rafsteem redsams, ka Jums laba griba,
bet wehl wairal watas; til fshabe, ka wehl arweenu newarot eepahfitees ar muhsu
lapas garu, walodu un noluhsteem. Tē p. p. no wifa Juhfu diwi lofkes gara rafsta
tikai diwi domu kodulus war fshobit: 1) Juhš karajat pret to nofazijumu W. draubfe,
ka tur katram pagastam finama deena nolitta, tad pee Deemgalda jaeet, un ka fahdis
pehz fw. meelasta ihstas dshizas isrihto. Echis beidshamajais eeradums ir teesham
nelahga un der par famaitafchanu, bet tas jaisnihzina tahs weetas mahzitam
pamahzishanu basnija — awifsh tahdas leetas nepeeder. Minetais nofazijums tur ir
eewests no godam peeminama nelaika mahzitaja Dr. R. jeb no wina tehwa, un ir
ahtrati flawejams ne tā mahnejams. Zaur to robahs lahrtiba un mahzitajs jo weeg-
lati war pahrsinat, kas warbuht no fw. fakraamenta atrahwees. Apdomajot, ka ta ir
weena no wifu leelafajahm draubshem kursēm un ka tur tabehf bef tahdas lahrtibas
weens pats mahzitajs nebuht newaretu ifstik. Kas jau no wezeem laikeem parafā
deemgalda-deenā us to naw fataifsees, to jau teesham nespeehis — wiau ar mihtu
prahtu peenems wehlati. 2) Juhš usflawejat Kreewijas „pagastus“, ka tur esot pagasta
fimmizās etaisitas, wehlatees lai muhsu pagasti tapat dara un lai fimmizās etaisfa
fklas tumuma, ka Kolotajs fimmeeklus waretu garigi paspirshinat. — Jaunais draugs,
zil dashs labs gabinsch pates, lihbi Juhš par tahdahm leetahm warefit rafst! Slim-
nizās ir loti wajjadshgas eestahdes, bet tahs loti gruhtu ufturamas un titai aif fchi
eemefa muhsu masee pagasti tahs wehl naw zehlfshchi; ar laitu tas notiks, bet apdo-
majat, ka muhsu paschwaldbichana ir wehl jaunata ne tā Juhš un ka muhsu pagasteem
zaur zaurim nemot — loti maf pee rokas, ja, preefch fimmizahm lifums naw ne semes-
stuhrihcha eerahdijis! Un Kreewija ne buht naw pagastu — tur ir zeemi, zeemoti un
apgabe (teesu un polizejas eedafichanas deh), Kreewiju mehš zeram labaki pasift
ne tā Juhš, bet mums naw isdewees, tur tahdas „pagasta-fimmizās“ ufjet, tahdas
Juhš muhsu pagasteem par preefchshimi zelat. Un pee fklas Juhš gribat fimos;
waj Jums teesham til maf ruhš kola un koloni? —

Tā — Juhfu rafsts nu teesham nahzis „Balt. Semtopi.“ lai gan ar fmaltu
druku. Rafsteet jo ihfati, un par lahdeem notikumem, tad mehš nowehlesim leelatu
druku un tad Juhš ari ispelnihtees — „Baltijas Semtopi.“

Pawehnu J. — R., J. Baumman — S. un S. Blatais — R. Teilas
un tautas-dsheminu aifshutijahm Brijshsemneelam, Mafkawā. Par atgahdinaschanu un
pamudinaschanu ari ziteem zeem. lafttajeem wehl aifrahdam us to rafstu „Sinatnibas
un tautas draumeem.“ „Balt. Semt. 37. num. no 1877. g. turā Brijshsemneefs
lihbi, lai tam kahda nodomata Irahjuma deh, kas tiks drulats — peefshja „Latwee-
fchu tautas pasafas un teifas, tautas mihtas, falamus, puhshanas un burwibas-
wahrdus.“ Brijshsemneeta adrese ir fchahda:

Въ г. Москву, въ Московскую 1. Гимназію, у Пречистевскихъ воротъ.
Учителю Федору Яковлевичу Трейлану.

Ram labaki eelriht „Balt. Semt.“ redahzija eesuhit, tas lai dara tā, gan redah-
zija aifshutihis us Mafkamu. Mehš zeram, ka katrs pehz eespehshanas par fcho swarigo
tautas-seetu ruhpeees un gahbahs.

R. J. — W. P. Suhteet ween drofchi, gan jau mehš ifleetoftim!

M. S. — W. P. Sauehmahm un ka rebseet dodam jau fchini pascha numurā

W. J. — W. P. Ir derigi, suhteet titai wehl zitus. Baldeems!

R. N. — W. P. Labi! gaidishm gan.

J. R. — P. Kā wifsem laipneem lafttajeem, kas no fawas pufes mums
dashchabas derigas un eewehrojamas finas peesuhtijushchi, tā ari Jums no firds pateif-
fimees, ja mums ari turpmat tahdu laipnibu parahdiseet.

J. Behrsin; Weifmaneets un Subrina J. R. Juhfu jautajumi
par plawu pahrlabofchanu un pluhdinaschanu, par tihrumu eedafichanu un par
linu mehzeeshanu, un balinaschanu re. ir nodoti kurs. beedr. pr. bishkopibas un
atbildes fawa laika ifshubinafim.

Drukas mifejeens.

Pagahjuhcha „Balt. Semt.“ 12. numurā lp. 101, otra fheja
14. rindinā no augshas tas wahrdus „preesterim“ pehz forekturas
ftrihfejams un tanf weeta lafams: „goda-wihtram.“

Atbihoshchais redaktors un ijdewejs: G. Rother's.

Sludinājumi.

Preekš Gudeņeku mūiņas,
 Disputes aprīk, no Jūrgeim š. g. teef
 mellets neprezejees wāgare, las tahda
 amata jau bijis, waj ari lahds uftizams,
 tikumigs jaunelis. [84-2]

Kas šāin? weeta grēb eestah, tam
 klastata sinu beht jāpeeteizahs pee Gude-
 neeku mūiņas walbes. [84-2]

Bez-Peebalgā.
 Leeldeenū pirmdeenā t. i.
 17. aprīlī
 teatris.
 Cesahkums, tā arweenu, plst.
 4 p. pušd. Pehz tam weefigs
 wafars. [82-2]
 Teatra-komiteja.

Augstgradigus
 Onano - superfosfatus
 un
 Leopoldhalles kali-mehflus
 apakš politehnikas pahrandsības stan-
 zijas pahrandsīšanas, peešola.
Ziegleris un beedris.
 Rihgā, Raku eelā № 6, pretim
 [0-18] bahriņu namam, pilsēhtā.

Gariga un laiziga konjerte
 Leesere, 18. aprīlī š. g.
 Sahtums: a, pułst. 12 pušd., — b, pułst.
 5. pehz p. Pehz tam weefigs wafars.
 Cenahkums labdarigam noluhkam.
 [86-2] Leeseres dseed. beedr.

Kreewu
wežās kreditbiletēs
 (wezu papihra naudu) pehet **Aleksan-**
ders Rappeports pee R. J. Zaube
 lga Jelgawā Katotu eelā № 11. [88-1]

Peē Kaimesmūiņas kroga
 Stujenes draudšē, tiks 20. aprīlī
 š. g. firgu, lopu un trahnu tirgus nos-
 turets. [89-2]

Zos „Balt. Semf.“ mehmejus,

kas šawū maksu par pagahjufcheem gadeem un par šeho gadu wehl nau
 atlihdjinajušchi, ekspedizija laipni ušajina, lai wini šawu peenahkumu
wiswehlat šchi gada aprila mehneši ispiłda, žitadi no
 1. maija šahot awiše wairs netifs šuhtita, kūrpretim šenato gadu
 paradneelus pehz tā laika pee wahda ušajinahs, jo war baht ka tee
 šawus peenahkumus peemiršuschi.

„Balt. Semfopja“ ekspedizija.

Linu un pakulu dšijas

preekšj aushanas
wilnas dšijas preekšj aushanas
kofwilnas deegus preekšj aushanas
 wisds numurds un
 pehrwēs.

dubultstoņa dahmu mehtelus

uš 7, 8, 9, 10, lihdi 15 rubl. gabalā
 wisjaunatas modes **pawajaras mehtelus** no zelaština un
 kamgarndrehbes uš 16, 18, 20 lihdi 38 rubl. gabalā **pawa-**
jaras šahetes wisjaunatōs fazonōs, uš 14, 16, 18, lihdi
 26 rubl. gab. **leetus mehtelus** leelā iswehle un jaunatōs
 fazonōs uš 8, 9, 10, lihdi 22 rubl. **audekkus** leelā iswehle
 par lehteem zeneem pahrēdod.

P. Lerchendorffs

[0-62] Raku un Šuhnu eelū stuhri № 13
Rihgā.

Pasinojums

ka wišas J. Šahlowšky t. apghādeenā iinahkufšas grahmatas
 manā grahmatu pahrēdotawā wišadā wairumā dabujamas.
 Emnas firds (V. sehjumōs) ir pilnigi iinahkufe un wišas Lat-
 weešchi grahmatu pahrēdotawās dabujama.

P. Lužau.

[80-1] Rihgā.

Ruston Proktora

lokomobiles un kufamas mašhines, Kauschenbacha stiftu-kufamas ma-
 šhines, Buckley & Wuda pfanjamas mašhines, wehtijamas, heksetu
 un wehl žitas mašhines, arklus un arklū-datas,
 augstgradigus superfosfatus un kali-mehflus re. sem politehnikas pahr-
 raundššanas stanzijas kontroles pahrēdod.

Ziegleris un beedris.

[90-0] Rihgā, Raku eelā № 6.

Wišeem lauzineekeem peedahwā wišadas **wilnas drahnas, au-**
deklus, wadmalaš un buškinus, wilnas ripji un kašch-
miru, mullu, šaules un leetus šehirmjus un žišchi, k ari
 dafchdajchadus galwas un leelus apleekamus latatus, wišadas sortes
 wilu, **Gulibana šuhnas, zefira un Anglu wilu, glajē-zimduš**
mufus, kragus, mehtelus un jakas un wišadu fihtu preži par
 koti lehtahm ženahm.

leelā elā № 16 **N. S. Gottliebs** № 16 leelā eelā,
pretim kopmanim **Todeleben.**

Žeen. Publiti kuhdu no labahm prežehm un lehtahm ženahm
gribet pahrleezinatēes. [78-1]

Preekšj tahdeem, kas ušremahs buhwēs-darbus,
 daru žaur šeho šinamu, ka es no šehahs deenas **S. G. G. Weber**
un beedru kungu dšeksleeruwē nu mašhinaubuhwes
 eetaiše esmū eeriktējis

Planku, dehtu un latu pahrēdoshanu

ii
Robert Loder kunga ilamffahgu-dširnawahm,
 Rihgā.

Publitai, kam tahdas leetas wajadšigas, eedrošhinajos it ihpašchi
 peedahwat labi špundetos un ehweletos grihdas dehtus,
wišadas sortes fazon-dehtus, preekšj burwim, loģu kleidun-
 gahm, apakšahleisheem re. Lahtal dafchadatos dehtus, jau no
 12 rbl. par 100 gabalu eesahkot, un **buhwplankas** wišadas
 wajadšigas sortes un wišēs par lehtateem zeneem.

[87-3] **Carl Günther.**

19. aprīlī un pehz tā mahfošahs
 deenās **Lešenes mašā mūiņas, Jaunle-**
stēnē noturehs uhtropi, kūr wairafsolita-
 jeem pret šhaidru maksu kūs pahrēdoti:
 dafchadi rati, kamanas, ragus, semkopības
 leetas, firgi, aitas, kastes preekšj mil-
 teem re. šlapji, gultas, dafchadas šaim-
 neēģības leetas, behrja plantas, weena
 kufama mašhine ar 4 firgu spēhtu, ap-
 zehiti leetas koti un dafchās žitas leetas.
 [79-2]

Weenu **refrušhu**

ispirkšhānās **iwitanzji**
uš apgalwošhānu pahrēdod iuhlit

agents Stern

[65-1] Jelgawā, paštes eelā.

Jaun-išnahkufšchee

Pikumi un nošajumi

par pagastu waldischānu un
 poliziju
 dabujami:

Rihgā pee R. Džirika, Šehilling'a,
Repteina un Lužawa.

Jelgawā pee Alunana, Šehablowšky,
Deštorna un Lutas.

Leepajā pee Zimmermanā un Alština.

Tukumā pee Baumanā.

Ruldigā pee Deštorna.

van Dyl
 Rihgā,
 Smilšchi
 eelā.
Claytona
 lokomobiles
 fut.
 mašhinas.
Bakarda
 superfosfati
 un wišadas žitas lauhjainm. mašh. u. rih ti.

